

מערך שיעור בעקבות צפייה בסרט האנימציה "העץ הנדיב":

<https://www.youtube.com/watch?v=J8k8QHA2QQQ&t=3s>

רקע:

הסיפור "העץ הנדיב" של סילברסטיין משנת 1964 הוא אחד הסיפורים המוכרים והמפורסמים ביותר בעיקר בזכות העובדה כי הוא נתון להרבה פרשנויות ומכאן שניתן להשתמש בו כשמעוניינים לפתוח שיחה ודיון בנושאים שונים אך בעיקר בכל הנוגע לנושא של נתינה וקבלה.

נתינה וקבלה הם שני נושאים אשר עוטפים את חיינו בכל תחום שהוא. הנושאים הללו בולטים מאוד ועל אחת כמה וכמה שמדובר בתחום החינוך.

אנשי הצוות בבית הספר שלנו עומלים ימים כלילות בנתינה משמעותית לתלמידים ולרוב אנו נוטים לקבל זאת כנתינה ברורה מאליה. עם זאת, אין זה אומר שזה לא חשוב וצריך לדבר עימם על כך.

איך מרגיש להיות הצד הנותן? מה הגבולות שלי בנתינה? מה הנקודות הפחות נעימות בנתינה הזו? מה אני מקבל מהעבודה שלי? מה אני מקבל מהתלמידים שלי? האם אני מרגיש שמעריכים את הנתינה שלי?

כשאנו מדברים בשיח פתוח על נתינה-קבלה ומחליטים להתייחס אל הנושא הכל כך רחב הזה בפתיחות ניתן גם לדבר על הצדדים הפחות נעימים בנתינה הכל כך משמעותית הזו ולהבין היכן נמצאים אנשי הצוות שלנו. מה כואב להם? מה מפריע? איזו תמיכה/עזרה הם צריכים מאתנו היועצות וההנהלה.

בנוסף, ולא פחות חשוב, המערך הזה יכול גם להתאים לתלמידי השכבות הבוגרות כאשר הם עומדים בפני האתגר של מחויבות אישית, גיוס לצבא וכדומה ובכלל כהכנה לחייהם הבוגרים.

אוכלוסיית יעד: צוות המורים או תלמידי כיתות י-יב'

מטרות:

- להציף את התחושות/הרגשות המחשבות של הצוות/ התלמידים בכל הקשור לנתינה וקבלה בחייהם
- לפתח חשיבה מבוקרת של כל אחד מן הצוות/התלמידים על הנתינה אותה הוא רוצה להעניק לעצמו, לעולם ועם זאת לחשוב מה הם הגבולות שלו.
- להביא לפתחם את השיח על נושא כה משמעותי אותו הם יפגשו בכל תחום בחייהם
- להעמיק את ההיכרות של הצוות/ התלמידים עם עצמם ואחד עם השני

- לתת לגיטימציה לשיח על נושא כל כך רחב שנראה כל כך טרוויאלי ומובן מאליו

מערך השיעור:

להדפיס לכל אחד מן המשתתפים עותק של הסיפור העץ הנדיב ולהקרין את הסרט.

שאלות לדין:

- אילו רגשות / מחשבות העלה בכם הסיפור? (חשוב לזכור שבסיפור שכזה בכל נקודה בחיים הוא מעלה רגשות ומחשבות שונים)
- עם מי מהדמויות קל לכם יותר להזדהות ולמה?
- נושא הנתינה בחייכם: איך הוא בא לידי ביטוי בעבודה שלכם (לתלמידים אפשר לשאול על בית הספר ולפתוח בפניהם את מה הם נותנים ומעניקים לבית הספר, לכיתה וכו...)?
- האם יש לכם גבולות בנתינה ועם כן מהם?
- מה הם הרגשות החיוביים שבאים מהנתינה ומאיך איפה אתם מרגישים מתוסכלים בהקשר לנתינה שלכם?
- באיזה מקום/ תחום בחייכם אתם מרגישים פחות נותנים ויותר לוקחים? איך זה מרגיש?

סיום השיעור (פעילות):

להביא בריסטולים קטנים ולקנות מסגרות קטנות של תמונה (ניתן למצוא בסיטונאות בסטוקים השונים) שכל אחד ירשום לעצמו מה הוא מעניק לעצמו השנה ומה הוא מעניק לעולם השנה. שהתמונה הזו תהייה במקום קרוב להם שיוכלו לזכור את המתנות שהם בחרו לתת השנה לעצמם ולעולם.

הרציונל:

אין ספק שאנו אנשי החינוך הגענו לתחום בעיקר מתוך רצון כנה ואמיתי להעניק. לא תמיד אנחנו זוכים באופן תדיר להוקרת תודה על כך ובנוסף לעיתים אנו אף מרגישים שיש פער בין הרצון שלנו לתת לרצון של התלמידים שלנו לקבל וללמוד. אם נהייה כנים עם עצמינו זה נושא שמתקשר לכל תחום והיבט בחיינו ויש להניח שכך גם בקרב תלמידינו.

ישנה חשיבות גדולה לדבר על הנושא ולא להניח כי הדברים מובנים מאליהם. השאלות והמחשבות שעולות בנושא של נתינה וקבלה הן אנושיות ומובנות וכאן מגיע המקום שלנו הן מול הצוות והן מול התלמידים הבוגרים להציף את הנושא ולגרום להם לחשוב על כך ולא להתבייש בכל מה שעולה בהקשר הזה. בנוסף, התמודדות עם השאלות והמחשבות

והשיחה עליהם הנותנת לכך לגיטימציה מעניקה את האפשרות לשיח פתוח ומרתק אשר יש בו לתרום לכל אחד מן הצוות ומן התלמידים לחייו באופן כללי ולתחום הבית ספרי בפרט.

"העץ הנדיב" הוא סיפור אשר בכל גיל ובכל נקודה בחיים כאשר נקרא אותו הוא יעלה אלינו מחשבות/רגשות אחרים בהתאם למקום בו אנו נמצאים. העובדה כי הסיפור מוצג לצוות לתלמידים בסרטון אנימציה יש בו מעיין ריחוק-קירוב לדמויות ולנושא דבר המאפשר לנו להסתכל על הסיפור קצת אחרת ממה שאנו רגילים.

נקודה חשובה לסיום- הרבה פעמים אנחנו נוטים לחשוב שהעץ הנדיב הוא סיפור כל כך מוכר ונדוש ולכן אולי הוא טרחני להביא לפעילות בשיעור. עם זאת, על אף שהוא מוכר כל כך הוא משמעותי בהעלאת דיון על נושאים משמעותיים רבים ולכן לא כדאי לפסול אותו מראש בשל היכרות של האנשים איתו- יש ערך רב להביא דבר מוכר עם אינטרפרטציה קצת אחת המתואמת למקום העבודה/הלימודים.

מצ"ב - הסיפור "העץ הנדיב"

העץ הנדיב מאת של סילברסטיין

פעם אחת היה עץ...
והוא אהב ילד קטן אחד
וכל יום הילד היה בא ואוסף את העלים של העץ
ועושה מהם כתרים ומשחק במלך היער.
הוא היה מטפס על הגזע ומתנדנד על הענפים ואוכל תפוחי עץ והם היו משחקים במחבואים
וכשילד היה מתעייף הוא היה נרדם בצילו של העץ
והילד אהב את העץ... מאד
והעץ היה מאושר.
אך הזמן חלף לו והילד הלך וגדל
ולעיתים קרובות העץ נשאר לבדו
ואז הילד בא יום אחד אל העץ
והעץ אמר: " בוא ילד, בוא תטפס על הגזע שלי,
תתנדנד על הענפים ותאכל תפוחים ותשחק בצילי ותהייה מאושר".
"אני יותר מידי גדול בשביל לטפס ולשחק" אמר הילד.
"אני רוצה לקנות דברים ולעשות חיים, אני רוצה קצת כסף, אתה יכול לתת לי קצת כסף?"
"אני מצטער" אמר העץ "אבל אין לי כסף, יש לי רק עלים ותפוחים. קח את התפוחים שלי, ילד, תמכור אותם בעיר
וכך יהיה לך כסף ותהייה מאושר".
ואז הילד טיפס על העץ וקטף ממנו את התפוחים ולקח אותם איתו.
והעץ היה מאושר
אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן...
והעץ היה עצוב,
ואז יום אחד הילד חזר והעץ רעד מרוב שמחה ואמר: " בוא, ילד, תטפס על הגזע שלי ותתנדנד על הענפים שלי
ותהייה מאושר".
"אני יותר מידי עסוק בשביל לטפס על העצים" אמר הילד "אני רוצה בית שיהיה לי חם" הוא אמר "אתה יכול לתת לי
בית?"
"אין לי בית" אמר העץ "היער הוא ביתי אבל אתה יכול לקצץ את הענפים שלי ולבנות בית ואז תהייה מאושר".
הילד קיצץ לעץ את ענפיו ולקח אותם איתו לבנות את ביתו.
והעץ היה מאושר.

אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן
וכשהוא חזר העץ היה כל כך מאושר שבקושי הצליח לדבר.
"בוא ילד" הוא לחש "בוא תשחק".
"אני יותר מידי זקן ועצוב בשביל לשחק" אמר הילד.
"אני רוצה סירה שתיקח אותי הרחק מכאן. אתה יכול לתת לי סירה?"
"כרות את הגזע שלי ותעשה לך סירה" אמר העץ. "כך תוכל להפליג למרחקים ותהיה מאושר".
הילד כרת לעץ את הגזע ובנה לו סירה והפליג למרחקים.
והעץ היה מאושר, אבל לא מאושר ממש.
ואחרי הרבה זמן הילד חזר שוב.
"אני מצטער ילד" אמר העץ "אבל לא נשאר לי שום דבר לתת לך. התפוחים שלי כבר אינם".
"השיניים שלי יותר מידי חלשות בשביל תפוחים".
"הענפים שלי כבר אינם" אמר העץ, "יותר לא תוכל להתנדנד עליהם".
"אני יותר מידי זקן בשביל להתנדנד על ענפים" אמר הילד.
"הגזע שלי כבר איננו" אמר העץ "לא תוכל לטפס".
"אני יותר מידי עייף בשביל לטפס" אמר הילד.
"אני מצטער" אמר העץ "הלוואי שיכולתי לתת לך משהו אבל לא נשאר לי כלום, אני סתם גזע כרות וזקן, אני מצטער...".
"אני לא צריך הרבה עכשיו" אמר הילד, "רק מקום שקט לשבת ולנוח, אני עייף מאד".
"אם כך" אמר העץ וזקף עצמו כמה שרק הצליח, "אם כך גזע כרות זקן הוא כן טוב בשביל לשבת ולנוח. בוא ילד, שב לך ותנוח".
והילד ישב והעץ היה מאושר.

מאחלים לכם שיעור נפלא ומפורה
קבוצת אפיקי תקשורת וצוות אופקים
03-9369475